

Реалізація принципу наступності в сучасних закладах дошкільної та початкової освіти

Сучасний освітній простір вимагає розв'язання соціально-педагогічних проблем, однією з яких є забезпечення наступності між дошкільною і початковою ланками освіти.

Проблему наступності в освіті досліджували як видатні педагоги минулого (А. Дістервег, Я.-А. Коменський, Й. Песталоцці, С. Русова, К. Ушинський та інші), так і сьогодення (А. Богуш, М. Вашуленко, Г. Люблінська, М. Пентилюк, К. Плиско, Л. Федоренко, Т. Чижова та інші).

Принцип наступності у навчанні пов'язаний із забезпеченням комфортних умов для розвитку дитини та розкриття її потенціалу [1]. На думку Т. Поніманської, наступність забезпечує поєднання здобутого дитиною досвіду з попередніми знаннями [2]. О. Савченко зазначає, що означена проблема в роботі дошкільного закладу і початкової школи полягає перш за все в реалізації наступності в освітніх лініях програм, основних аспектах розвитку особистості дошкільника та молодшого школяра. Слід зберегти самоцінність дошкільного дитинства і створити передумови для успішної навчальної діяльності першокласників [3, с. 3].

Наступність передбачає врахування особливостей роботи в дошкільному закладі з орієнтацією на вимоги початкової школи, на формування знань, умінь і навичок, які дитина зможе використати у подальшому навчанні. Це в свою чергу передбачає природне продовження навчання, виховання і розвитку дитини, яке бере свій початок з перших днів життя. Тобто наступність є необхідною умовою розвитку особистості, а також вагомим педагогічним принципом.

Центральне місце у навчально-виховному процесі належить створенню такої єдиної, динамічної системи, яка сприяла б виявленню і застосуванню творчих здібностей особистості. Перш за все, слід узгодити

мету освітньої діяльності ДНЗ і початкової школи, яка повинна бути максимально спрямованою на розвиток компетентності (комунікативної, інтелектуальної, фізичної) дитини, її креативності, ініціативності, самостійності, відповідальності, самосвідомості та самооцінки.

Відтак варто збагатити зміст навчання у початковій школі (ввести різні види дитячої діяльності творчого характеру, удосконалити зміст уроків естетичного циклу з метою допомоги дитині у прояві своїх творчих здібностей, поглибити знання про культуру, відвідуючи музеї, виставки, концерти, театри, бібліотеки тощо).

Одним із важливих напрямків реалізації наступності в сучасних закладах освіти є удосконалення форм і методів навчання. Для цього доцільно проводити інтегровані уроки, не обмежувати дітей у діяльності, забезпечивши їх рухову активність як у ДНЗ, так і в школі впродовж дня, створювати розвивальне предметне середовище, проблемні ситуації для активізації пізнавальної діяльності й розвитку мислення. У початковій школі, особливо на початковому етапі навчання, перевагу варто надавати ігровим формам і методам роботи, до яких діти звикли в дошкільні роки. У навчально-виховному процесі все ж має переважати демократичний стиль спілкування, діалогічна форма взаємодії, яка дозволить дитині вільно виражати свої почуття і думки, бути активним учасником навчального процесу [4].

Водночас варто проводити такі заходи в сучасних освітніх установах:

- 1) налагоджувати взаємодію між дошкільним та загальноосвітнім навчальним закладом на основі угоди про співпрацю;
- 2) спільно складати план роботи;
- 3) проводити дні відкритих дверей в означених закладах для батьків та педагогів;
- 4) організовувати педагогічні ради, конференції, круглі столи з батьками дітей майбутніх першокласників та педагогами, діяльність яких була б спрямована на аналіз досягнень, помилок та недоліків з метою тіснішої співпраці школи та дошкільного закладу;
- 5) практикувати взаємовідвідування відкритих занять у дошкільних

навчальних закладах і уроків у початкових школах; б) сприяти взаємообміну педагогічним досвідом між вихователями дітей старшого дошкільного віку та вчителями початкової школи тощо [5].

Окрім того, співпраця дітей старшого дошкільного віку та молодших школярів може налагоджуватись у процесі екскурсій до загальноосвітнього навчального закладу, організації спільних виставок, конкурсів, відвідування дошкільниками лінійки, присвяченої Дню знань тощо.

Важливе місце відводиться діагностиці рівня готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі, визначення їх адаптації у 1 класі й сприянню подолати негативні явища.

Проте на сучасному етапі розвитку освіти все ще існує низка проблем, які потребують вирішення. Зокрема, різкою для дитини є зміна умов у початковій школі порівняно з дошкільним закладом, що відповідно потребує формування такої єдиної системи навчання, яка б усувала цю різницю і була інтегрованою. Це пов'язано з невідповідністю шляхів реалізації принципу наступності й науковим уявленням про самоцінність кожного вікового періоду розвитку дитини, а також з поспішним проходженням її важливих стадій розвитку [4].

Успішність реалізації означеного принципу залежить від узгодженої і системної діяльності педагогічних колективів освітніх закладів із залученням батьків, взаємодія яких забезпечить успішний перехід дитини з дошкільного навчального закладу до початкової школи.

Список використаних джерел

1. Перережко І. Проблеми наступності в навчанні / І. Перережко // Початкова освіта. – 2006. – № 42 (378). – С. 7–9.
2. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка / Поніманська Т. І. – К.: Академвидав, 2006. – 456 с.
3. Савченко О. Документ, що захищає дитинство / О. Савченко // Дошкільне виховання. – 1999. – № 1. – С. 3–4.
4. <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=%D1>
5. <http://www.google.com.ua>